

שתילה והשקיה - מדריך מקוצר

רוצים לשתול עץ, אך קצרים בזמן או בסבלנות? לפניכם מדריך מאויר, המקצר את העקרונות הבסיסיים של ההכנה לשתילה, השתילה עצמה ותמצית הטיפול בעץ לאחר נטיעתו בקרקע.

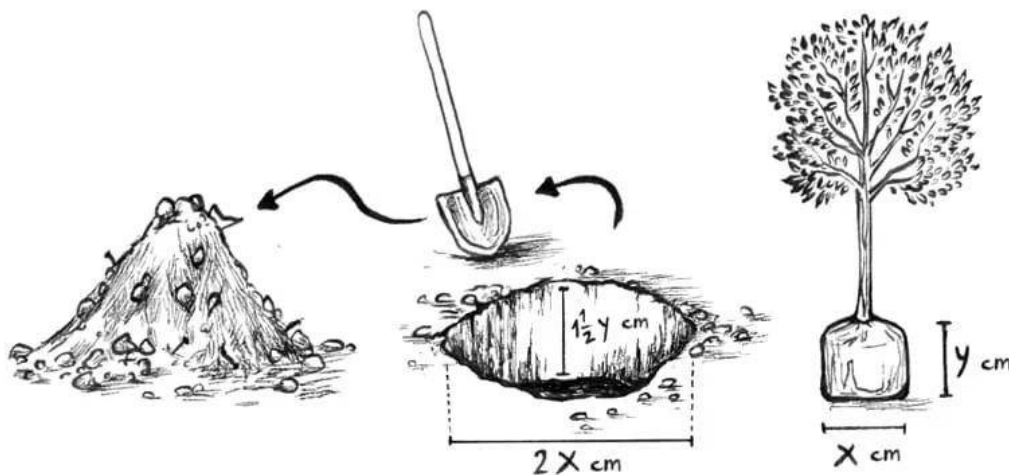
ההוראות נכתבו על מנת לצמצם ככל הניתן את העקה של העץ החדש שנרכש, בתקופה הרגישה של המעבר בין המשתלה למיקום החדש. הקפדה על ביצוע נכון של כל אחד מהשלבים תבטיח תנאי התבססות מיטביים לעץ והנאה ונחת מהעץ שלכם לאורך שנים.

המשתלה תעניק אחריות על העצים שסופקו, רק אם הוראות השתילה המפורטות במדריך המלא, מולאו באופן מוקפד!

הכנת השטח

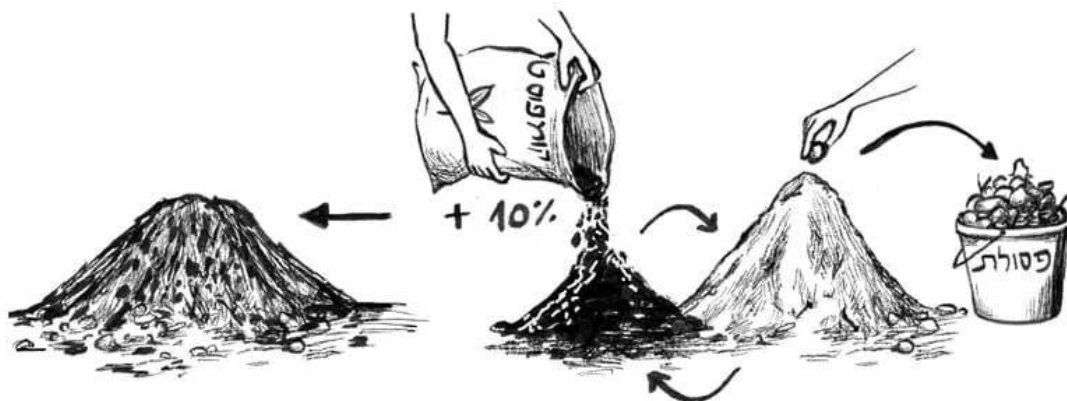
חפירת הבור:

יש לחפור בור רחב פי 1.5-2 מרוחב הגוש (X), ועמוק פי 1.5-2 מגובה הגוש (Y)

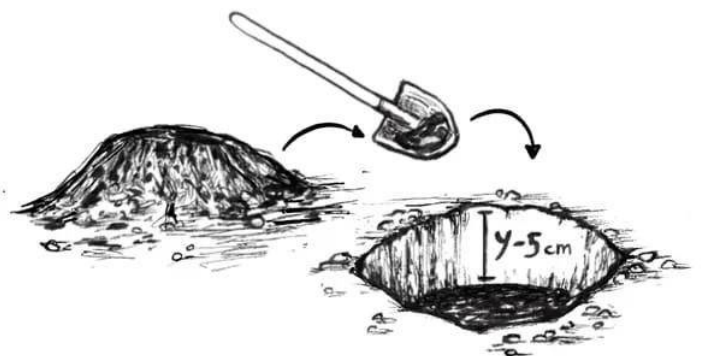
טיפול בקרקע:

יש לנקות את האדמה מפסולת. יש להוסיף 10-20% קומפוסט או הומוס ולערבב

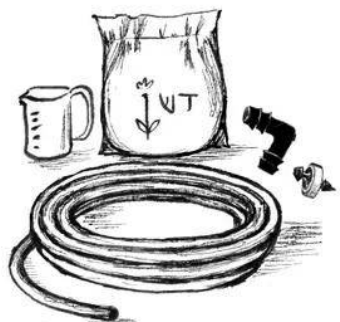
מילוי הבור:

יש להחזיר אדמה נקיה ומועשרת עד שעומק הבור קטן בכ- 5 ס"מ מגובה הגוש (Y)

הכנות נוספות:

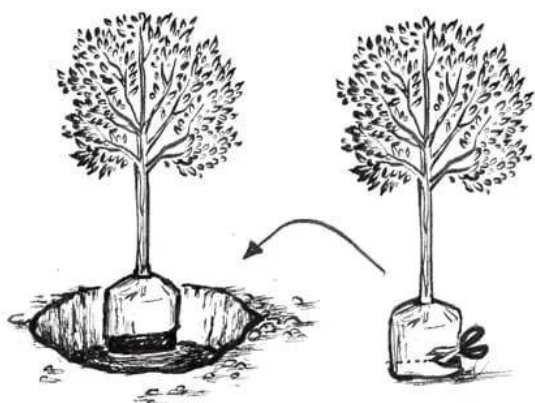
יש להכין ציוד השקיה ודישון

שתילת העץ

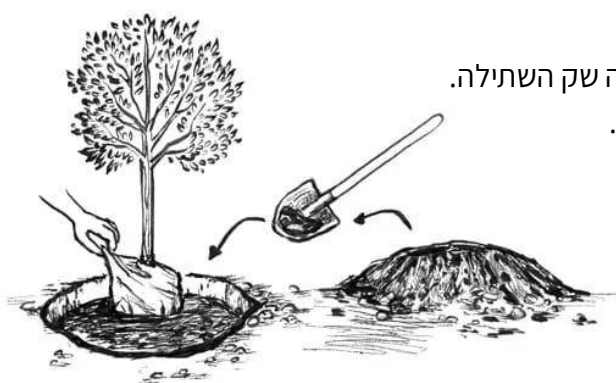
חיתוך השק:

יש לחתוך ולהוציא את התחתית בלבד, ולהניח את הגוש בבור

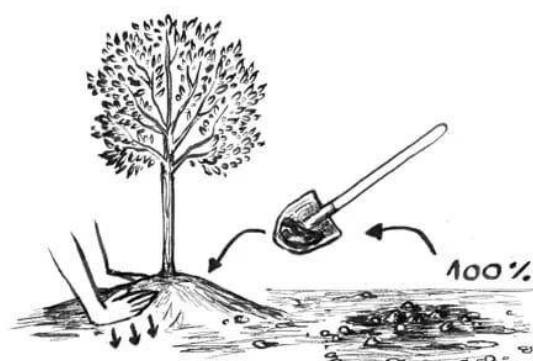
מילוי הבור:

יש להוסיף אדמה עד למחצית מגובה שק השתילה. לאחר מכן יש לשלול את יתרת השק.

סיום השתילה:

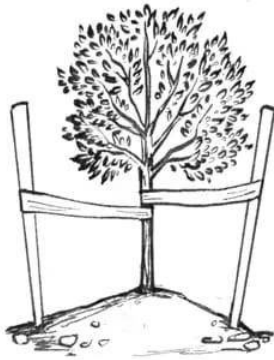
מילוי הבור ביתרת האדמה, כיסוי והידוק. יש לוודא בסיום שצוואר השורש גלוי (ממוקם מעט מעל פני הקרקע)

תמיכה והשקיה

ייצוב העץ:

הצבת 2-3 סמוכות (כמידת הצורך).

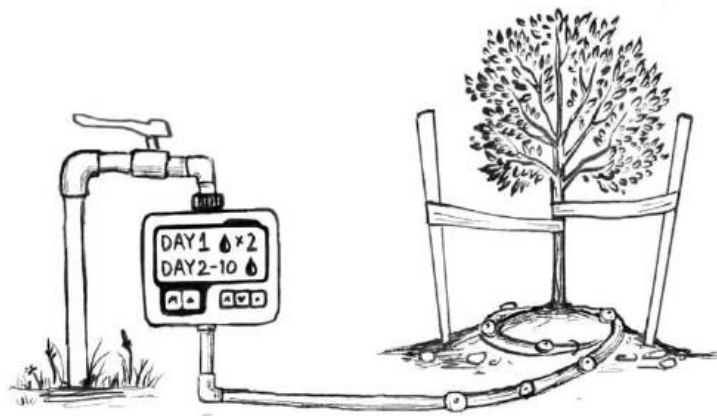
אופן הקשירה:

יש לקשור את העץ בעזרת רצועה רחבה וגמישה.

זהירות – יש להימנע מהידוק חזק שעלול לגרום לחניקה.

השקיה:

מיד לאחר השתילה יש להשקות במנת מים כפולה. בימי הקליטה (5-10 ימים ראשונים) יש להשקות מידי יום. לאחר הקליטה יש להשקות לפי טבלת כמויות בהתאם לגודל העץ והעונה.

תדירות השקיות לפי עונה ושלב גידול

דגשים חשובים	תדירות מומלצת – אדמה כבדה/חרסיתית	תדירות מומלצת – אדמה קלה/חולית	שלב וזמן
	יומית – חובה!	יומית – חובה!	שלב קליטה: 10 ימים ראשונים בקיץ 3-5 ימים ראשונים בחורף (כתלות במזג האוויר)
להתחיל לרווח את ההשקיות	2 – 3 פעמים בשבוע	3 – 4 פעמים בשבוע	שנה 1 – קיץ
יש להפסיק או להפחית בגשמים	1 – 2 פעמים בשבוע	2 – 3 פעמים בשבוע	שנה 1 – חורף
נדרשת הגדלת מנה בהתאם להתפתחות העץ	1 – 2 פעמים בשבוע	2 – 3 פעמים בשבוע	שנים 2-5 – קיץ
השקיות עמוקות בכדי להרוות את מערכת השורשים בעומק האדמה	פעם בשבוע או תלוי גשם	1 – 2 פעמים בשבוע	שנים 2-5 – חורף

נפחי השקיה מומלצים למנה

כלל ברזל להשקיה באדמה – לא לפצל את מנת ההשקיה למספר השקיות. חובה להקפיד על השקיות ארוכות שיגיע לעומק, ירוו את כל בית השורשים ויאפשרו שטיפה של עודפי מלחים.

הנפח ליחידת השקיה (מנה) נשאר קבוע, והוא נקבע לפי גודל העץ. תדירות ההשקיה בלבד משתנה בהתאם לעונה ולשלב ההתבססות.

עצים קטנים (1-2 צול): 20-30 ליטר למנה.

עצים בינוניים (2-3 צול) 30-45 ליטר למנה.

עצים בוגרים (3 צול ומעלה) מינימום 45-60 ליטר למנה בהתאם לגודל העץ.

במצע מנותק יש לבצע התאמות בתדירות ההשקיה, בהתאם להרכב המצע ונפחו (ייתכן ויש לתגבר את מנת ההשקיה ל-2 השקיות ביום).

דוגמה לתכנות מחשב ההשקיה:

אם התקנתם סביב העץ 4 טפטפות של 8 ליטר/שעה (סה"כ 32 ליטר בשעה), עליכם לכוון את המחשב לזמן השקיה של שעה אחת כדי לקבל מנה המתאימה לעץ בינוני (כ-30-45 ליטר למנה).

ודאו שלחץ המים בגינה תקין: מקמו קערה תחת אחת הטפטפות, הפעילו את מערכת ההשקיה למשך 5 דק' ולאחר מכן מדדו את נפח המים שבקערה – עבור טפטפת של 8 ליטר/שעה, צריך לקבל כ-650 מ"ל. אם הנפח שהתקבל נמוך מכך, יש להתייעץ עם גורם מוסמך לפתרון הבעיה (למשל אם נדרש מגביר לחץ – "בוסטר").

סוגי קרקע / מצעים

אדמה קלה:

קרקע חולית או חמרה, בה אחיזת המים חלשה. המים מחלחלים במהירות ואינם מצטברים בקרבת השורשים. אדמה זו נוטה להיות דלה בחומרי הזנה ולכן יש לדשן ולהוסיף חומרים אורגניים.

אדמה כבדה:

קרקע בעלת אחיזת מים גבוהה. היא עשויה להיות עשירה בחומרי הזנה, אך מאופיינת במבנה חרסיתי ודחוס, ועלולה להיות בעייתית מבחינת ניקוז ואוורור השורשים. באדמה כבדה יש לחשב ולהתאים את ההשקיות, כך להימנע משתי נק' קיצון – מצב בו הקרקע מוצפת במים ולשורשים אין חמצן ומצב הפוך בו הקרקע מתייבשת מידי, נסדקת ולאחר מכן תתקשה לקלוט את מי ההשקיה.

פרלייט (Perlite):

מצע בעל יכולת אוורור מעולה; אחיזת המים שלו תלויה בגודל החלקיקים. משמש כתוסף לקרקע כבדה או במצעים מנותקים, במטרה לשפר את הניקוז והאוורור של בית השורשים.

טוף (Tuff):

מצע בעל מבנה נקבובי, המאפשר כושר אחיזת מים גבוה יחסית ושימור יציבות לאורך זמן. תורם לאוורור ולשיפור הניקוז. מומלץ להוסיף לאדמה כבדה כדי לשבור את הדחיסות ולשפר את המבנה.

שימו לב! במצעים מנותקים בכלל ובפרלייט וטוף בפרט, מרווח ה"סלחנות" של העץ לתקלות השקיה קטן משמעותית והסיכון להתייבשות העץ וגרימת נזק גובר. שימוש במצע שמורכב מאחוז גבוה של פרלייט או טוף מצריך השקיה רבה יותר ולעיתים אף פעמיים ביום, הכל בהתאם לסוג הפרלייט/טוף. ככל שהחלקיקים קטנים יותר הם יאחזו יותר מים.

שימו לב:

חיפוי קרקע מכל סוג (שבבי עץ, גזם, טוף, חלוקי נחל וכדומה), כולא את הלחות בקרקע, מונע את אידוי המים העודפים ומוביל בסבירות גבוהה לריקבון קטלני של השורשים. אין להשתמש בחיפוי קרקע מכל סוג בשנתיים הראשונות לשתילה.